

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/104/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121010904
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Ferencziová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2121010904.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Kristíny Ferencziovej a sudcov JUDr. Martina Žovinca a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného M. U., nar. XX.XX.XXXX v V., trvale bytom B. XX/XX, U. U., t. č. v ÚVTOS Leopoldov, o návrhu odsúdeného na podmienne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 2.6.2021 č.k. 9PP/26/2021-30, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 9.12.2021 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného M. U., nar. XX.XX.XXXX, z a m i e t a .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Trnava rozhodol podľa § 66 ods. 1, ods. 2, § 67 ods. 1 Trestného zákona tak, že žiadosť odsúdeného M. U., nar. XX.XX.XXXX v V., nap. bytom: U. U., B. XX/XX, t. č. v ÚVTOS Leopoldov o podmienne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu uložil: Okresný súd Galanta rozsudkom zo dňa 18.11.2016, sp. zn. 1T/124/2016 podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona v trvaní 7 rokov nepodmienne, ktorý v súčasnosti vykonáva v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, zamietol.

Proti uvedenému uzneseniu podal odsúdený priamo na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť, ktorú bližšie odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu podaním zo dňa 30.07.2021. V písomných dôvodoch sťažnosti poukázal na to, že z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS Leopoldov vyplýva, že spočiatku došlo zo strany odsúdeného k nedodržaniu ústavného poriadku. Išlo však o neustrojenie, čo nepredstavuje závažné porušenie. Navyše z jeho strany došlo k uvedomeniu si nesprávnosti konania a oľutovania minulých skutkov, pričom vo výkone trestu dodržiava ústavný poriadok, snaží sa vykonávať všetky činnosti, tak aby riadne dodržiaval pokyny príslušníkov ZVJS a časový rozvrh. Taktiež sa zúčastňuje prednášok a komunálnych stretnutí zameraných na prevenciu závislosti, aby bol po prepustení schopný viesť riadny život.

Uvádza, že bol opakovane disciplinárne odmenený a s jeho prácou sú nadriadení spokojní. Snaží sa nestratiť pracovné návyky, nakoľko po prepustení má prisľúbenú prácu, do ktorej nastúpi, keďže chce a potrebuje sa starať o deti a družku. Poukázal na to, že riaditeľ ústavu odporučil podmienne prepustenie s dohľadom.

Pri posudzovaní tretej materiálnej podmienky súd len skonštatoval trestnú minulosť bez toho, aby zohľadnil správu riaditeľa ústavu a zväzil podmienne prepustenie s dozorom. Je toho názoru, že splnenie materiálnej podmienky podmienne prepustenia je možné vzhľadom na skutočnosť, že vo výkone trestu riadne plní všetky povinnosti a svojim správaním preukázal polepšenie, pričom aj s ohľadom na prisľub práce, ktorý má je možné očakávať riadne vedenie života. V plnej miere samozrejme prijme, aby bolo podmienne prepustenie podmienené nastúpením do pracovného pomeru, ako aj dohľadom probačného a mediačného úradníka, prípadne inými obmedzeniami.

Samotná skutočnosť, že bol v minulosti trestaný nemôže byť automaticky dôvodom na zamietnutie návrhu na podmienne prepustenie. Zákonodarcu totiž pamätá aj na prípady ako je tento, keď umožňuje za splnenia určitých podmienok upustiť predčasne ÚVTOS. Pokiaľ by boli prijaté závery

Okresného súdu Trnava, bolo by nemožné pri závažných trestných činoch ani napriek pozitívnemu hodnoteniu, podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Poukazuje zároveň na rozhodnutie Najvyššieho súdu zo dňa 18.11.2020, sp. zn. 4Urtos/6/2020.

V rámci výkonu trestu požiadal o zmenu výkonu trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, pričom predkladá Správu riaditeľa ústavu ÚVTOS Leopoldov, ktorý odporúča zmenu výkonu s ohľadom na hodnotenie správania sa a výkonu činností vo výkone trestu.

Na základe uvedeného žiada zrušenie uznesenia Okresného súdu Trnava zo dňa 02.06.2021 a vyhovie návrhu na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody s uložením primeraných obmedzení a dohľadom.

Prokurátor sa na verejnom zasadnutí vzdal práva podať sťažnosť.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výkonom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 psím. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smerujú voči výroku, proti ktorým je tento opravný prostriedok prípustný.

Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo sťažnostný súd zistil nasledovné.

Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý si vykonáva na základe rozhodnutia citovaného v odôvodnení prvostupňového uznesenia. Návrh odsúdeného zamietol z dôvodu, že hoci odsúdený spĺňa formálnu podmienku, nespĺňa materiálne podmienky na podmiennečné prepustenie. Prvostupňový súd v tejto súvislosti konštatuje, že druhá zákonná (materiálna) podmienka a to tá, že v plnení svojich pracovných i mimopracovných úloh počas výkonu trestu odňatia slobody vrátane dodržiavania všetkých právnych noriem vzťahujúcich sa na výkon trestu nebola splnená. Správanie a vystupovanie odsúdeného počas výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody nebolo vždy na požadovanej úrovni, na čo poukázalo hodnotenie riaditeľa ústavu.

Podľa názoru prvostupňového súdu nebola splnená ani tretia zákonná (materiálna) podmienka, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu. Súd poukazuje na správanie a vystupovanie odsúdeného počas výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody, kde sa u neho vyskytli nedostatky v dodržiavaní ústavného poriadku (nechal sa tetovať a nadväzoval nepovolené kontakty). Predovšetkým však poukazuje na trestnú minulosť odsúdeného - z odpisu registra trestov odsúdeného vyplýva, že bol 9-krát súdne trestaný, pričom v jednom prípade už bol z výkonu trestu odňatia slobody aj podmiennečne prepustený, konkrétne v roku 2009, no ani tento fakt ho nemotivoval k vedeniu riadneho života a nepokračovaní v páchaní ďalšej trestnej činnosti, teda ani táto skutočnosť nemala na jeho osobu trvalo prevýchovný účinok. Navyiac je potrebné poukázať aj na gradáciu trestnej činnosti odsúdeného, ktorý je aktuálne odsúdený za obzvlášť závažný zločin. S poukazom na uvedené má súd pochybnosť, že by odsúdený v prípade jeho podmiennečného prepustenia viedol riadny život.

Pokiaľ ide o konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, toto bolo vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a odsúdenému bola daná plná možnosť realizovať práva, ktoré mu garantuje zákon.

Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd považuje napadnutý výrok za vecne správny. Rovnako ako prvostupňový súd, aj sťažnostný súd je názoru, že všetky vyššie uvedené skutočnosti neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho návrhu na podmiennečné prepustenie. Prvostupňový súd správne zistil, že odsúdený splnil len formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie a zároveň správne a v súlade so zákonom posúdil nesplnenie oboch materiálnych podmienok na podmiennečné prepustenie. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, sú zistené správne a sú tými relevantnými skutočnosťami, ktoré bolo potrebné zvážiť a vyhodnotiť v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného. Úvaha prvostupňového súdu pritom vychádza z logického zhodnotenia zistených skutočností. Sťažnostný súd sa preto stotožňuje v týchto smeroch s presvedčivým a správne odôvodneným uznesením prvostupňového súdu a v podrobnostiach naň odkazuje.

Sťažnostný súd upozorňuje, že pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, t. j. preukázanie polepšenia správaním vo výkone trestu a plnením svojich povinností, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej

adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život.

Vzhľadom na hodnotenie odsúdeného nie je možné jeho správanie v rámci výkonu trestu odňatia slobody posúdiť ako nasvedčujúce polepseniu. Správanie odsúdeného nebolo vždy na požadovanej úrovni vo výkone väzby ani vo výkone trestu. Nie je pravdou, že odsúdený sa dopustil iba jedného previnenia (neustrojenie), tak ako to uvádza obhajca vo svojej sťažnosti. Z hodnotenia vyplýva, že okrem tohto nedodržania ústavného poriadku vo výkone väzby sa odsúdený dopustil aj vo výkone trestu ďalších nedostatkov, a to nechal sa tetovať a nadväzoval nepovolené kontakty. Uvedené sťažnostný súd nemôže vyhodnotiť ako drobné porušenie ústavného poriadku a menej závažné previnenie vo výkone trestu a zároveň urobiť záver, že odsúdený plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepsenie. Na naplnenie účelu trestu v zmysle Trestného zákona bude potrebné na odsúdeného pôsobiť výchovnými prostriedkami počas výkonu celého trestu.

Rovnako tak pri vyhodnotení druhej materiálnej podmienky, t. j. predpoklad vedenia riadneho života po prepustení z výkonu trestu sťažnostný súd zdôrazňuje, že je potrebné posúdiť všetky okolnosti, ktoré súvisia s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám a pravidlám, povahu a charakter spáchanej trestnej činnosti ako aj resocializačnú prognózu odsúdeného.

Sťažnostný súd v tejto súvislosti poukazuje na resocializačnú prognózu odsúdeného, ktorá sa javí ako menej nepriaznivá, vzhľadom na opakované páchanie trestnej činnosti a z dôvodu aktuálneho odsúdenia za obzvlášť závažný zločin. Odsúdený už bol v minulosti súdne trestaný (má 9 záznamov), bola mu daná možnosť preukázať polepsenie aj prostredníctvom inštitútu podmieničného odsúdenia, avšak túto možnosť odsúdený nevyužil a opätovne sa dopustil ďalšej trestnej činnosti. Rovnako sa k nemu v minulosti uplatnil aj inštitút podmieničného prepustenia, ktorý taktiež nemal želaný účinok, keďže sa neskôr dopustil trestnej činnosti, za ktorú bol aj odsúdený. Uvedené nasvedčuje tomu, že jeho aktuálne správanie vo výkone trestu je len výsledkom prispôsobenia sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody a nie dôsledkom jeho skutočného polepsenia, ktoré by dávalo nádej, že už v budúcnosti povedie riadny život.

K sťažnostným námietkam obhajcu odsúdeného k posudzovaniu tretej materiálnej podmienky súdom prvého stupňa sťažnostný súd upozorňuje, že na podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, podmieničné prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť riziko recidívy, pričom takou okolnosťou je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného. Zmysel podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania.

Pri rozhodovaní o podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody treba vždy zhodnotiť osobu odsúdeného a celý jeho doterajší život, vrátane jeho správania pred spáchaním trestného činu, správania, ktoré viedlo k jeho spáchaniu ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Tieto okolnosti pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale je nutné ich posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Len tak je totiž možné spoľahlivo posúdiť či aktuálne správanie sa odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody nie je len vonkajším prejavom jeho prispôsobenia sa prostrediu ústavu na výkon trestu, ale je výrazom skutočných zmien jeho osobnosti odôvodňujúcich nádej, že v budúcnosti povedie riadny život. Očakávanie správania sa odsúdeného v budúcnosti je možné vyvodiť z objektívnych okolností, ktoré sa už stali a ktoré musí súd logicky vyhodnotiť. Ohľadne správania sa odsúdeného v budúcnosti súd pri rozhodovaní o podmieničnom prepustení vyvodzuje iba predpoklady a očakávanie, pretože logicky nemôže vedieť, čo sa v budúcnosti skutočne stane. Správanie sa odsúdeného v minulosti má v tomto prípade rozhodujúci význam pri určení pravdepodobnosti jeho správania sa v budúcnosti.

Samotnou okolnosťou, ktorá má nepochybne veľký význam, je teda predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho prípadnej trestnej činnosti, pričom pozitívna prognóza budúceho správania sa odsúdeného je nutným predpokladom pre rozhodnutie o podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti. Súdom môže pri hodnotení osoby odsúdeného prizerať na skutočnosť, že sa v minulosti dopustil trestných činov a z toho vyvodit' príslušné závery z hľadiska jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom a možnosti jeho nápravy a polepsenia.

Zjavný sklon k páchaniu rôznorodnej trestnej činnosti, ktorej sa dopustil už 9-krát, pričom k zmene jeho postoja nevedli ani opakované trestné stíhanie alebo uloženia podmieneného trestu odňatia slobody, totiž nasvedčuje tomu, že si z predchádzajúcich odsúdení nevzal žiadané ponaučenie, ktoré by ho primälo k tomu, aby sa už ďalej nedopúšťal trestnej činnosti a aby viedol riadny život. Niet prečo sa rozumne domnievať, že ďalšie podmienené prepustenie už splní svoj účel.

Na tomto závere nič nemení ani priložené hodnotenie riaditeľa ústavu k návrhu odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu trestu. Toto hodnotenie sa zhoduje s hodnotením, z ktorého vychádzal súd prvého stupňa, ako aj sťažnostný súd pri rozhodovaní o návrhu na podmienené prepustenie odsúdeného.

V tejto súvislosti ako aj k námietke obhajcu odsúdeného, že riaditeľ ústavu na výkon trestu odporučil podmienené prepustenie odsúdeného, sťažnostný súd uvádza, že ústav na výkon trestu odňatia slobody neskúmal splnenie formálnej podmienky a materiálnych podmienok na podmienené prepustenie, len poskytol hodnotenie k návrhu na podmienené prepustenie, v ktorom opísal správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody. Splnenie podmienok na podmienené prepustenie skúma výlučne súd, nakoľko odsúdený nemá automaticky na podmienené prepustenie nárok. Pri rozhodovaní o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody síce primárne vychádza z hodnotenia riaditeľa, ktoré je podkladom pre vydanie rozhodnutia o podmienenom prepustení odsúdeného, nakoľko reflektuje správanie odsúdeného v ústave na výkon trestu odňatia slobody, avšak je na zvážení súdu, či si uvedené odporúčanie osvojí a pri zohľadnení a zhodnotení všetkých skutočností návrhu vyhovie alebo nie. Súd teda nie je bezpodmienečne viazaný odporúčaním riaditeľa.

Ďalšie skutočnosti uvádzané obhajcom v sťažnosti (odsúdený má zabezpečenú prácu) sú v kontexte vyššie uvedeného nedostatočné na to, aby súd jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovel. V prípade odsúdeného prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

Záver z celkového zhodnotenia osoby odsúdeného a jeho doterajšieho života teda ani podľa názoru sťažnostného súdu neumožňuje prijať pozitívnu prognózu jeho budúceho správania t. j. že bude žiť v súlade s právnymi, etickými a morálnymi normami spoločnosti. Je možné preto konštatovať, že výchovné pôsobenie a pozitívne pôsobenie je možné iba počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody.

S poukazom na vyššie uvedené, sťažnostný súd zamietol sťažnosť odsúdeného, nakoľko táto nebola dôvodná.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne (§ 163 ods. 4, § 170 ods. 6 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.